

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünden:

**SİVİL HAVACILIK İŞLETMELERİ YETKİLİ DENETİM KURULUŞLARINDA
GÖREV ALACAK BAŞDENETÇİ VE DENETÇİLERE İLİŞKİN TALİMAT
(SHT-YDK)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1– (1) Bu Talimatın amacı, sivil havacılık işletmeleri yetkili denetim kuruluşlarında görev alacak başdenetçi ve denetçilere ilişkin asgari gereklilikler ile almaları gerekli eğitimleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2– (1) Bu Talimat sivil havacılık işletmeleri yetkili denetim kuruluşlarını ve bu kuruluşlarda görev alan yönetici, başdenetçi ve denetçileri kapsar.

Dayanak

MADDE 3– (1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 27 nci maddesi ile 10/11/2005 tarihli ve 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 4 ve 22 nci maddeleri ile 5/4/2012 tarihli ve 28255 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sivil Havacılık İşletmeleri Yetkili Denetim Kuruluşları Yönetmeliğinin 11 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4– (1) Bu Talimatta geçen;

- a) B1 lisanslı teknisyen: Havaaracı mekanik bakım teknisyenini,
- b) B2 lisanslı teknisyen: Havaaracı aviyonik bakım teknisyenini,
- c) C lisanslı teknisyen: Havaaracı üs bakım mühendisini veya teknisyenini,
- ç) Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürünü,
- c) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- e) Yetkili bağımsız denetim kuruluşu: 5/4/2012 tarihli ve 28255 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sivil Havacılık İşletmeleri Yetkili Denetim Kuruluşları Yönetmeliğine göre inceleme ve denetim hizmetlerini yerine getirmek üzere Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşunu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Esaslar

Uçuşa elverişlilik grubu denetçileri asgari gereklilikleri

MADDE 5– (1) Yetkili bağımsız denetim kuruluşunda uçuşa elverişlilik grubunda yer alan yetki türlerinde görev alacak denetçilerin taşımaları gereken asgari gereklilikler şunlardır;

a) Denetlenecek kuruluş veya birime uygun, havacılık sektöründe havaaracı bakım, bakım eğitimi, uçuşa elverişlilik, hava aracı tasarım veya üretim konusunda asgari 5 yıl tecrübeli;

- 1) Havacılık, uçak, uzay, makine, elektrik veya elektronik mühendisi olması veya
- 2) Üniversitelerin hava aracı bakım ve uçuşa elverişlilik alanında eğitim veren bölümlerinden mezun olması veya
- 3) B1, B2 veya C lisanslı teknisyenlik tecrübesine sahip olması,

b) (**Değişik:26/07/2013 tarih ve 379 sayılı Makam Onayı**) Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında İngilizce bölümünden asgari (D) düzeyinde puan almak veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye sahip olması veya ilgili daire başkanı ve denetçiden oluşan komisyon tarafından dil yeterliliği açısından bu işi yapacak yeterlilikte olduğunun tespit edilmesi,

c) Bu Talimatın Ek-1’inde belirtilen eğitimlere sahip olması,

ç) Bu Talimatın Ek-2’sinde belirtilen temel eğitimi almış olması.

Uçuş operasyon grubu denetçileri asgari gereklilikleri

MADDE 6– (1) Yetkili bağımsız denetim kuruluşunda uçuş operasyon grubunda yer alan yetki türlerinde görev alacak denetçilerin taşımaları gerekli asgari gereklilikler şunlardır;

a) Denetlenecek kuruluş veya birime uygun, sivil havacılık sektöründe kaptan pilot, eğitmen veya kontrol kabin amiri, uçuş harekât uzmanı, yükleme uzmanı, performans mühendisi, ilgili tipte B1, B2 veya C lisanslı teknisyen, ekip planlama görevlisi, kalite yönetim görevlisi veya emniyet görevlisi olarak asgari 5 yıl tecrübe sahibi olması,

b) (**Değişik:26/07/2013 tarih ve 379 sayılı Makam Onayı**) Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında İngilizce bölümünden asgari (D) düzeyinde puan almak veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye sahip olması veya ilgili daire başkanı ve denetçiden oluşan komisyon tarafından dil yeterliliği açısından bu işi yapacak yeterlilikte olduğunun tespit edilmesi,

c) Bu Talimatın Ek-1’inde belirtilen eğitimlere sahip olması,

ç) Bu Talimatın Ek-2’sinde belirtilen temel eğitimi almış olması.

Lisans grubu denetçileri asgari gereklilikleri

MADDE 7– (1) Yetkili bağımsız denetim kuruluşunda lisans grubunda yer alan yetki türlerinde görev alacak denetçilerin taşımaları gerekli asgari gereklilikler şunlardır;

a) Denetlenecek kuruluş veya birime uygun, sivil havacılık sektöründe öğretmen pilot, kaptan pilot, uçuş harekât uzmanı, kalite yönetim veya emniyet görevlisi olarak asgari 5 yıl tecrübe sahibi olması,

b) **(Değişik:26/07/2013 tarih ve 379 sayılı Makam Onayı)** Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında İngilizce bölümünden asgari (D) düzeyinde puan almak veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye sahip olması veya ilgili daire başkanı ve denetçiden oluşan komisyon tarafından dil yeterliliği açısından bu işi yapacak yeterlilikte olduğunun tespit edilmesi,

c) Bu Talimatın Ek-1’inde belirtilen eğitimlere sahip olması,

ç) Bu Talimatın Ek-2’sinde belirtilen temel eğitimi almış olması.

Sağlık grubu denetçileri asgari gereklilikleri

MADDE 8– (1) Yetkili bağımsız denetim kuruluşunda sağlık grubunda görev alacak denetçilerin taşımaları gerekli asgari gereklilikler şunlardır;

a) Tıp Fakültesi mezunu olması ve havacılık tıbbı alanında sertifikalı olarak 3 yıl olmak üzere asgari 5 yıl doktorluk tecrübesi sahibi olması,

b) Geçerli Uçuş Tabipliği sertifikasına sahip olmak veya Hava Uzay Hekimliği Uzmanı olması,

c) **(Değişik:26/07/2013 tarih ve 379 sayılı Makam Onayı)** Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında İngilizce bölümünden asgari (D) düzeyinde puan almak veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye sahip olması veya ilgili daire başkanı ve denetçiden oluşan komisyon tarafından dil yeterliliği açısından bu işi yapacak yeterlilikte olduğunun tespit edilmesi,

ç) Bu Talimatın Ek-1’inde belirtilen eğitimlere sahip olması,

d) Bu Talimatın Ek-2’sinde belirtilen temel eğitimi almış olması.

Havaalanları grubu denetçileri asgari gereklilikleri

MADDE 9– (1) Yetkili bağımsız denetim kuruluşunda havaalanları grubunda yer alan yetki türlerinde görev alacak denetçilerin taşımaları gerekli asgari gereklilikler şunlardır;

a) Denetlenecek kuruluş veya birime uygun, sivil havacılık sektöründe havaalanı işletmeciliği, terminal işletmeciliği, heliport işletmeciliği, yer hizmetleri, sıhhi veya gayri sıhhi işyerlerinde asgari 5 yıl tecrübe sahibi olması,

b) **(Değişik:26/07/2013 tarih ve 379 sayılı Makam Onayı)** Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında İngilizce bölümünden asgari (D) düzeyinde puan almak veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye sahip olması veya ilgili daire başkanı ve denetçiden oluşan komisyon tarafından dil yeterliliği açısından bu işi yapacak yeterlilikte olduğunun tespit edilmesi,

c) Bu Talimatın Ek-1’inde belirtilen eğitimlere sahip olması,

ç) Bu Talimatın Ek-2’sinde belirtilen temel eğitimi almış olması.

Hava seyrüsefer grubu denetçileri asgari gereklilikleri

MADDE 10– (1) Yetkili bağımsız denetim kuruluşunda hava seyrüsefer grubunda yer alan yetki türlerinde görev alacak denetçilerin taşımaları gerekli asgari gereklilikler şunlardır;

a) Denetlenecek kuruluş veya birime uygun, sivil havacılık sektöründe hava trafik kontrolörü veya hava trafik emniyeti elektronik personeli (ATSEP) olarak asgari 5 yıl tecrübe sahibi olması,

b) **(Değişik:26/07/2013 tarih ve 379 sayılı Makam Onayı)** Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında İngilizce bölümünden asgari (D) düzeyinde puan almak veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye sahip olması veya ilgili daire başkanı ve denetçiden oluşan komisyon tarafından dil yeterliliği açısından bu işi yapacak yeterlilikte olduğunun tespit edilmesi,

c) Denetimi gerçekleştirilecek birime uygun olarak ulusal ya da uluslararası kurumlardan hava trafik kontrol işbaşı eğitimcisi sertifikası almış olması ve asgari bir yıl hava trafik kontrolörü iş başı eğitimcisi olarak çalışmış olması,

ç) Denetimi gerçekleştirilecek birime uygun olarak hava trafik yönetimi, ICAO Ek-10 standartları ve tavsiye edilen uygulamaları konusunda detaylı bilgiye sahip olması,

d) Bu Talimatın Ek-1'inde belirtilen eğitimlere sahip olması,

e) Bu Talimatın Ek-2'sinde belirtilen temel eğitimi almış olması.

Güvenlik grubu denetçileri asgari gereklilikleri

MADDE 11– (1) Yetkili bağımsız denetim kuruluşunda güvenlik grubunda yer alan yetki türlerinde görev alacak denetçilerin taşımaları gerekli asgari gereklilikler şunlardır;

a) Denetlenecek kuruluş veya birime uygun, sivil havacılık sektöründe, 3 yılı havacılık güvenliği konusunda olmak üzere asgari 5 yıl tecrübeye sahibi olması,

b) **(Değişik:26/07/2013 tarih ve 379 sayılı Makam Onayı)** Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında İngilizce bölümünden asgari (D) düzeyinde puan almak veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye sahip olması veya ilgili daire başkanı ve denetçiden oluşan komisyon tarafından dil yeterliliği açısından bu işi yapacak yeterlilikte olduğunun tespit edilmesi,

c) Bu Talimatın Ek-1'inde belirtilen eğitimlere sahip olması,

ç) Bu Talimatın Ek-2'sinde belirtilen temel eğitimi almış olması.

Hava ulaşım grubu denetçileri asgari gereklilikleri

MADDE 12– (1) Yetkili bağımsız denetim kuruluşunda hava ulaşım grubunda yer alan yetki türlerinde görev alacak denetçilerin taşımaları gerekli asgari gereklilikler şunlardır;

a) Sivil havacılık sektöründe hava ulaşım konusunda asgari 5 yıl tecrübe sahibi olması,

b) **(Değişik:26/07/2013 tarih ve 379 sayılı Makam Onayı)** Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında İngilizce bölümünden asgari (D) düzeyinde puan almak veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye sahip olması veya ilgili daire başkanı ve denetçiden oluşan komisyon tarafından dil yeterliliği açısından bu işi yapacak yeterlilikte olduğunun tespit edilmesi,

c) Bu Talimatın Ek-1'inde belirtilen eğitimlere sahip olması,

ç) Bu Talimatın Ek-2'sinde belirtilen temel eğitimi almış olması.

Denetçi eğitim ve kontrolleri

MADDE 13– (1) Yetkili bağımsız denetim kuruluşunda başdenetçi ve denetçi olarak görev alacak personelin;

a) Asgari olarak bu Talimatın Ek-2'sinde yer alan temel eğitimi alması ve eğitim sonunda yapılacak olan değerlendirme testinde başarılı olması gereklidir.

b) İlk defa denetçi olarak görev alacak personel temel eğitimi aldıktan sonra, 2 denetime gözlemci olarak katılır. Buna müteakip 3 denetimde gözlem altında denetçi olarak görev alır. İlk defa yetkilendirilecek bağımsız denetim kuruluşlarında görev alacak ilk denetçi gurubu için iş başı eğitimi ve değerlendirilmesi aranmaz.

c) Altı aydan daha fazla süre ile denetlemeye ara vermeleri durumunda bu fıkranın (a) bendinde yer alan konu başlıklarını içeren kısa süreli tazeleme eğitimini alması ve eğitim sonunda yapılacak olan değerlendirme testinde başarılı olması gereklidir.

ç) Temel eğitimi aldıktan sonra sivil havacılık mevzuatında yer alan değişiklikler konusunda gerektiğinde ve azami olarak 2 yılda bir bu fıkranın (a) bendinde yer alan konu başlıklarını içeren kısa süreli yenileme eğitimini alması ve eğitim sonunda yapılacak olan değerlendirme testinde başarılı olması gereklidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Talimatta hüküm bulunmayan haller

MADDE 14– (1) Bu Talimatta hüküm bulunmayan hallerde 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 15– (1) Bu Talimat yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16– (1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

EK-1

Denetçilerin alması gerekli eğitimler

(1) Uçuşa elverişlilik grubu denetçileri;

a) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetim kuruluşu denetçileri;

1)	PART M
2)	PART 145
3)	PART 66/147
4)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3)
5)	Kalite Yönetimi
6)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
7)	İnsan Faktörleri
8)	Denetim Teknikleri
9)	Hava Aracı Tip Eğitimi
10)	FTS ve EWIS Eğitimi

b) Hava aracı uçuşa elverişlilik denetçileri;

1)	Airworthiness Inspector
2)	PART M
3)	PART 145
4)	PART 66/147

5)	Kalite Yönetimi
6)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
7)	İnsan Faktörleri
8)	Denetim Teknikleri
9)	Hava Aracı Tip Eğitimi
10)	FTS ve EWIS Eğitimi

c) Hava aracı bakım kuruluşları denetçileri;

1)	PART 145
2)	PART M
3)	PART 66/147
4)	Kalite Yönetimi
5)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
6)	İnsan Faktörleri
7)	Denetim Teknikleri
8)	Hava Aracı Tip Eğitimi
9)	FTS ve EWIS Eğitimi

ç) Bakım eğitim kuruluşları denetçileri;

1)	PART 145
----	----------

2)	PART M
3)	PART 66/147
4)	Teknik İngilizce
5)	Kalite Yönetimi
6)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
7)	İnsan Faktörleri
8)	Denetim Teknikleri
9)	Hava Aracı Tip Eğitimi
10)	FTS ve EWIS Eğitimi

d) Hava aracı tasarım ve üretim kuruluşları denetçileri;

1)	PART 21
2)	PART 145
3)	PART 66/147
4)	PART M
5)	DOA / POA
6)	ETSO / TSO
7)	Safety Complex Systems
8)	Kalite Yönetimi

9)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
10)	İnsan Faktörleri
11)	Denetim Teknikleri
12)	Hava Aracı Tip Eğitimi
13)	FTS ve EWIS Eğitimi

(2) Uçuş operasyon grubu denetçileri;

a) Ticari hava taşıma işletmeleri,

1. Üs denetçileri,

a. Kalite ve Emniyet Denetçileri;

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
4)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS) Eğitimi
5)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi

b. Uçuş İşletme Denetçileri;

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
4)	Uçuş Operasyon Denetçisi Eğitimi

5)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi
6)	Uçuş İşletme/Yer İşletme Denetleme Teknikleri Eğitimi
7)	Uçuş Hazırlığı Eğitimi
8)	Performans Eğitimi
9)	Ekip Kaynak Yönetimi (CRM) Eğitimi

c. Eğitim Denetçileri;

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
4)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi
5)	Ekip Kaynak Yönetimi (CRM) Eğitimi

ç. Yer İşletme Denetçileri;

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
4)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi
5)	Tehlikeli Maddeler Eğitimi
6)	Uçuş İşletme Yer İşletme Denetleme Teknikleri Eğitimi

d. Kabin Hizmetleri ve Kabin Eğitim Denetçileri;

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
4)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi
5)	“Cabin Safety Operations” Eğitimi
6)	Ekip Kaynak Yönetimi(CRM) Eğitimi

2. İstasyon denetçileri;

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
4)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi

3. Özel yetki denetçileri,

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
4)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi
5)	Özel Yetki Eğitimleri (ETOPS, RVSM, MNPS, RNAV, RNP, AWO)

4) Yol boyu uçuş denetçileri,

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
4)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi

5) SANA (Yerli Hava Araçlarına Yapılan Emniyet Değerlendirme Denetimi) denetçileri,

a) Kokpit Denetçileri,

1)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
2)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi
3)	JAR-FCL Eğitimi
4)	Özel Yetki Eğitimleri (ETOPS, RVSM, MNPS, RNAV, RNP, AWO)
5)	Tehlikeli Maddeler Eğitimi
6)	SAFA Awareness Eğitimi
7)	Ekip Kaynak Yönetimi (CRM) Eğitimi
8)	Uçuş Hazırlığı Eğitimi
9)	Performans Eğitimi
10)	Hava Aracı Familiarization Eğitimi

b) Kabin Denetçileri;

1)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
2)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi
3)	Hava Aracı Familiarization Eğitimi
4)	Tehlikeli Maddeler Eğitimi
5)	SAFA Awareness Eğitimi
6)	“Cabin Safety Operations” Eğitimi
7)	Ekip Kaynak Yönetimi (CRM) Eğitimi
8)	Kabin Memurluğu Tip Eğitimi

c) Fiziksel Kontrol Denetçileri;

1)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
2)	EASA PART-M Eğitimi
3)	EASA PART-145 Eğitimi
4)	Hava Aracı Teknik Tip Eğitimi
5)	Tehlikeli Maddeler Eğitimi
6)	SAFA Awareness Eğitimi
7)	Fuel Tank Safety Eğitimi
8)	EWIS Eğitimi

6) Kabin ekibi temel emniyet eğitimi denetçileri;

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
4)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi

b) Genel havacılık işletmeleri denetçileri,

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi

c) Çok hafif hava aracı işletmeleri denetçileri,

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi

ç) Zirai mücadele ve yangın söndürme işletmeleri denetçileri,

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi

d) Balon işletmeleri denetçileri,

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi

e) SAFA (Yabancı Hava Araçlarına Yapılan Emniyet Değerlendirme Denetimi) denetçileri.

a) Kokpit Denetçileri;

1)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
2)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi
3)	JAR-FCL Eğitimi
4)	Özel Yetki Eğitimleri (ETOPS, RVSM, MNPS, RNAV, RNP, AWO)
5)	Tehlikeli Maddeler Eğitimi
6)	SAFA Awareness Eğitimi
7)	Ekip Kaynak Yönetimi (CRM) Eğitimi
8)	Uçuş Hazırlığı Eğitimi
9)	Performans Eğitimi
10)	Hava Aracı Familiarization Eğitimi

b) Kabin Denetçileri;

1)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
----	------------------------------

2)	OPS (EU-OPS 1 / JAR OPS 3) Eğitimi
3)	Hava Aracı Familiarization Eğitimi
4)	Tehlikeli Maddeler Eğitimi
5)	SAFA Awareness Eğitimi
6)	“Cabin Safety Operations” Eğitimi
7)	Ekip Kaynak Yönetimi (CRM) Eğitimi
8)	Kabin Memurluğu Tip Eğitimi

c) Fiziksel Kontrol Denetçileri;

1)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
2)	EASA PART-M Eğitimi
3)	EASA PART-145 Eğitimi
4)	Hava Aracı Teknik Tip Eğitimi
5)	Tehlikeli Maddeler Eğitimi
6)	SAFA Awareness Eğitimi
7)	Fuel Tank Safety Eğitimi
8)	EWIS Eğitimi

(3) Lisans grubu denetçileri;

a) Uçuş eğitim organizasyonu denetçileri;

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
4)	Uçuş Ekibi Lisanslandırma Denetçisi Eğitimi
5)	FCL (JAR-FCL 1/2) Eğitimi
6)	Emniyet Yönetimi Sistemi (SMS) Eğitimi

b) Tip intibak eğitim organizasyonu denetçileri;

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
4)	Uçuş Ekibi Lisanslandırma Denetçisi Eğitimi
5)	FCL (JAR-FCL 1/2) Eğitimi
6)	Emniyet Yönetimi Sistemi (SMS) Eğitimi

c) Uçuş harekât uzmanı eğitim organizasyonu denetçileri;

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi

3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi
4)	Uçuş Ekibi Lisanslandırma Denetçisi Eğitimi
5)	FCL (JAR-FCL 1/2) Eğitimi
6)	Emniyet Yönetimi Sistemi (SMS) Eğitimi
7)	Eğiticinin Eğitimi veya Formasyon Eğitimi

(4) Sağlık grubu denetçileri;

1)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
2)	İç Tetkikçi Eğitimi
3)	Denetleme Teknikleri Eğitimi

(5) Havaalanı grubu denetçileri;

a) Havaalanı işletmecileri denetçileri;

1)	ICAO Ek 14 İleri Seviye Eğitimi
2)	Denetim Teknikleri Eğitimi
3)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
4)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi

b) Terminal işletmecileri denetçileri;

1)	Havaalanı Terminal İşletimi ve Yönetimi Eğitimi
2)	Denetim Teknikleri Eğitimi

3)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
4)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi

c) Yer hizmetleri kuruluşları denetçileri;

1)	Yer hizmetlerinde denetim yapacağı konu ile ilgili olarak, SHT-Eğitim Tab.'da (Yer Hizmetleri Eğitim Tablosu) yer alan temel ve tazeleme eğitimleri
2)	Denetim Teknikleri Eğitimi
3)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
4)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi

ç) Heliport işletmecileri denetçileri;

1)	ICAO Ek 14 Cilt II Eğitimi
2)	Heliport İşletme Hizmetleri Eğitimi
3)	Denetim Teknikleri Eğitimi
4)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
5)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi

d) Gayri sıhhi işyerleri denetçileri;

1)	Denetim Teknikleri Eğitimi
2)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
3)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi

e) Sıhhi işyerleri denetçileri;

1)	Denetim Teknikleri Eğitimi
2)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi

(6) Hava Seyrüsefer grubu denetçileri;

(a) Hava trafik denetçileri;

1)	ICAO Doc 8168 PANS OPS eğitimi,
2)	Denetim Teknikleri Eğitimi,
3)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
4)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi (QMS)
5)	NSA-SOCA, NSA-SOCH, NSA-SORA ve NSA-SOSM eğitimleri
6)	ATM alanında Havaalanlarının Sertifikalandırılması eğitimi (EC 1035/2011 Ortak Gereklilikler)
7)	NSA-AUDIT eğitiminin 3 seviyesini başarılı bir şekilde tamamlamış olmak,
8)	SAF-SAM, SAF-SC ve SAF-HFA eğitimleri

(b) Haberleşme (CNS) denetçileri;

1)	Denetim Teknikleri Eğitimi,
2)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
3)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi (QMS)
4)	ICAO Doc 8071 Uçuş Kontrol eğitimi,

5)	NSA-SOCA, NSA-SOCH, NSA-SORA ve NSA-SOSM eğitimleri
6)	ATM alanında Havaalanlarının Sertifikalandırılması eğitimi (EC 1035/2011 Ortak Gereklilikler)
7)	NSA-AUDIT eğitiminin 3 seviyesini başarılı bir şekilde tamamlamış olmak,
8)	SAF-SAM, SAF-SC, SAF-SW, SAF-HFA eğitimleri

(7) Güvenlik grubu denetçileri;

a) Havacılık güvenliği denetçileri;

1)	Kontrol Noktası Güvenlik Uygulamaları Kursu
2)	Yer Hizmetleri Güvenliği Kursu
3)	Havayolu güvenliği yönetimi kursu
4)	Kargo güvenliği
5)	İkram güvenliği
6)	Ulusal denetçi eğitimi/sertifikasyon

b) Hava kargo acentesi denetçileri;

1)	Kargo güvenliği
2)	Kargo temel

c) Güvenlik Eğitimi denetçisi;

1)	Havayolu güvenlik yönetimi
2)	Eğitmenlik

d) Güvenlik cihazları denetçisi

1)	Kontrol Noktası Güvenlik Uygulamaları Kursu
2)	EDS operatörü kursu
3)	Cihazlarla ilgili bölümlerden birinden mezun olmak (mühendis veya teknisyen)

e) Tehlikeli Madde Denetçisi

1)	Tehlikeli maddeler eğitmenliği
2)	Kargo/posta güvenliği

(8) Hava ulaşım grubu denetçileri;

1)	Denetim Teknikleri Eğitimi
2)	Emniyet Yönetim Sistemi (SMS)
3)	Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi
4)	Uçuş değerlendirme işlemleri
5)	Tehlikeli Maddeler Bilinci

EK-2

Denetçi eğitim ve kontrolleri

(1) Tüm denetçi gruplarının alması gerekli ortak temel eğitim konuları;

Sıra No	Konu
1)	Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü ve Mevzuatı
(a)	Tanıtılması
(b)	Yetki, Görev ve Sorumlulukları
(c)	Teşkilatı, Organizasyon yapısı
(ç)	İlgili mevzuatı (2920 – 5431 sayılı Kanunlar ve ilgili Yönetmelikler ile Talimatlar, AIP, AIC)
(d)	Diğer kurumlarla ilişkileri (UDH, DHMİ, DLH, DMİ, Diğer Bakanlık, kurum ve kuruluşları, Genel Kurmay, Sağlık, Çevre, Dışişleri, MEB, ABGS vb.)
(e)	İkili ve çoklu anlaşmalar
(f)	Trafik hakları
2)	Uluslararası Sivil Havacılık Kuruluşları ve Mevzuatı
(a)	ICAO, Şikago Konvansiyonu ve Ekleri
(b)	ECAC
(c)	EUROCONTROL
(ç)	EASA
3)	SHY YDK Yönetmeliği

(a)	Yetkili Denetim Şirketi Görev ve Sorumlulukları, teşkilatı, yönetimi ve organizasyon yapısı, doküman yönetim ve kontrol sistemi, personel politikası, kalite yönetim sistemi, tesis, arşiv ve veri muhafaza sistemi
(b)	Başdenetçi ve denetçilerin görev, yetki ve sorumlulukları, denetim sırasında uyulması gerekli kurallar, SHGM tarafından denetçilerin yetkilendirilmesi ve yetkilerin iptali
(c)	Uyulması gerekli etik kurallar, bağımsızlık ilkesi ve bağımsızlığı ortadan kaldıran haller
(ç)	İşletmelerin ve yetkili bağımsız denetim kuruluşlarının yükümlülükleri
(d)	Denetçiler ile işletme kalite ve emniyet denetçileri arasında işbirliği
(e)	SHGM ile yetkili bağımsız denetim kuruluşları arasında işbirliği
4)	Yetkili denetim kuruluşu el kitabı (Rehber)
5)	Havacılıkta kalite yönetim sistemi
6)	Emniyet yönetim sistemi (SMS)
7)	Tehlikeli maddeler
8)	Havacılık güvenliği
9)	Denetleme;
(a)	İnceleme ve denetimin amacı
(b)	İnceleme ve denetim faaliyetinin yürütülmesi
(c)	Denetlemenin planlanması
(ç)	Denetleme hazırlığı

(d)	Açılış ve kapanış toplantıları
(e)	Kontrol listeleri
(f)	Delil, bulgu ve bulgu seviyeleri
(g)	Ön rapor, asıl rapor ve süre verilmesi
(ğ)	Bulguların kapatılması ve ek değerlendirme
(h)	Takip denetlemeleri

(2) Uçuşa elverişlilik grubu denetçileri; temel eğitimde asgari olarak birinci fıkrada yer alan eğitimlere ilave olarak aşağıda yer alan tabloda belirtilen eğitimleri de almaları gereklidir.

Sıra No	Konu
1)	Uçuşa Elverişlilik Daire Başkanlığı mevzuatı
2)	Lisanslandırma ve sertifikalandırma süreçleri
(a)	Bakım eğitim kuruluşları
(b)	Teknisyen lisansları
(c)	Uçuşa elverişlilik
(ç)	Sürekli uçuşa elverişlilik
(d)	Bakım kuruluşları
(e)	Tasarım/Üretim kuruluşları
3)	Bakım eğitimi, sürekli uçuşa elverişlilik, tasarım/üretim kuruluşları ve bakım kuruluşlarının organizasyonu ve bu tür işletmelerde görev alan personel

	gereklilikleri ile görev ve sorumlulukları
4)	El kitapları inceleme ve onay işlemleri (BKEK, SUYEK, BEKAD, BP, GP vb.)
5)	Özel yetkilendirmeler konusunda bakım gereklilikleri (RVSM, RNAV, RNP, MNPS, ETOPS, LVO, NVIS, EFB vb.)
6)	Bakım konusunda insan faktörleri
7)	Uçuşa Elverişlilik Direktifi, Servis bülteni
8)	Bakım Programı, Bakım paketleri, MEL
9)	Tamir ve Modifikasyonlar
10)	Teknisyen Kategorileri, Hava araçları, Eğitim ve Rehberlik
11)	Tasarım/Üretim işlemleri, ETSO/TSO onayları, Sertifikasyon Prosedürleri, MSG
12)	Değerlendirme testi
13)	İşbaşı eğitimi ve değerlendirmesi

(3) Uçuş operasyon grubu denetçileri; temel eğitimde asgari olarak birinci fıkrada yer alan eğitimlere ilave olarak aşağıda yer alan tabloda belirtilen eğitimleri de almaları gereklidir.

Sıra No	Konu
1)	Uçuş operasyon Müdürlüğü ve SAFA/SANA mevzuatı
2)	Ruhsatlandırma süreçleri
(a)	Ticari Hava Taşımacılığı
(b)	Genel Havacılık

(c)	Balon İşletmeciliği
(ç)	Çok Hafif Hava Araçları
(d)	Zirai Mücadele ve Orman yangını söndürme
(e)	Kabin Ekibi Temel Emniyet Eğitimi
3)	Hava taşıma işletmeleri organizasyonu ve bu tür işletmelerde görev alan personel gereklilikleri ile görev ve sorumlulukları
4)	El kitabı inceleme ve onay işlemleri (OM, CCM, CCTM, GOM, QM, SMSM, MEL L/S, vb.)
5)	Özel yetkilendirmeler (RVSM, RNAV, RNP, MNPS, ETOPS, LVO, DGR, HEMS, NVIS, EFB vb.)
6)	İnsan faktörleri ve CRM
7)	Kokpit, kabin ve yer personeli eğitim gereklilikleri ve kontrolü
8)	Uçuş Görev ve Dinlenme Süreleri
9)	Kiralamalar
10)	Hava taşıma işletmelerinin mali yükümlülükleri
11)	SAFA/SANA
12)	Yol boyu uçuş denetlemeleri
13)	Değerlendirme testi
14)	İşbaşı eğitimi ve değerlendirmesi

(4) Lisans grubunda denetçileri; temel eğitimde asgari olarak birinci fıkrada yer alan eğitimlere ilave olarak aşağıda yer alan tabloda belirtilen eğitimleri de almaları gereklidir.

Sıra No	Konu
1)	Uçuş Ekibi Lisans Müdürlüğü mevzuatı
2)	Yetkilendirme süreçleri
(a)	Uçuş eğitim organizasyonları
(b)	Tip eğitim organizasyonları
(c)	Uçuş harekât uzmanı eğitim organizasyonları
3)	Uçuş eğitim, tip eğitim ve uçuş harekât uzmanı eğitim organizasyonları ve bu tür işletmelerde görev alan personel gereklilikleri ile görev ve sorumlulukları
4)	El kitabı inceleme ve onay işlemleri (OM, TM, vb.)
5)	PPL, CPL, ATPL ve Dil sınavları ve ilgili işlemler
6)	TRE, TRI, FE, FI, CRE, CRI ve Yabancı pilot yetkilendirmeleri
7)	İnsan faktörleri ve CRM
8)	Değerlendirme testi
9)	İşbaşı eğitimi ve değerlendirmesi

(5) Sağlık grubu denetçileri; temel eğitimde asgari olarak birinci fıkrada yer alan eğitimlere ilave olarak aşağıda yer alan tabloda belirtilen eğitimleri de almaları gereklidir.

Sıra No	Konu
1)	Uçuş Ekibi Lisans Müdürlüğü ve Sağlık mevzuatı

2)	Sağlık kuruluşu yetkilendirme süreçleri
3)	Sağlık kuruluşu organizasyonları ve bu tür işletmelerde görev alan personel gereklilikleri ile görev ve sorumlulukları
4)	El kitabı inceleme ve onay işlemleri
5)	Sağlık sertifikaları, tahditler
6)	İnsan faktörleri
7)	Değerlendirme testi
8)	İşbaşı eğitimi ve değerlendirmesi

(6) Havaalanları grubu denetçileri; temel eğitimde asgari olarak birinci fıkrada yer alan eğitimlere ilave olarak aşağıda yer alan tabloda belirtilen eğitimleri de almaları gereklidir.

Sıra No	Konu
1)	Havaalanları Daire Başkanlığı mevzuatı
2)	Ruhsatlandırma ve yetkilendirme süreçleri
(a)	Havaalanları
(b)	Terminal işletmecileri
(c)	Heliport işletmecileri
(ç)	Yer hizmetleri kuruluşları
(d)	Sıhhi ve gayri sıhhi işyerleri

3)	Havaalanları, terminal işletmecileri, heliport işletmecileri, yer hizmetleri kuruluşları, sıhhi ve gayri sıhhi işyerleri organizasyonu ve bu tür işletmelerde görev alan personel gereklilikleri ile görev ve sorumlulukları,
4)	El kitabı inceleme ve onay işlemleri
5)	İnsan faktörleri
6)	Değerlendirme testi
7)	İşbaşı eğitimi ve değerlendirmesi

(7) Hava seyrüsefer grubu denetçileri; temel eğitimde asgari olarak birinci fıkrada yer alan eğitimlere ilave olarak aşağıda yer alan tabloda belirtilen eğitimleri de almaları gereklidir.

Sıra No	Konu
1)	Hava Seyrüsefer Daire Başkanlığı mevzuatı
2)	Lisanslandırma ve sertifikalandırma süreçleri
(a)	ATS Hizmet Sağlayıcıları
(b)	AIS Hizmet Sağlayıcıları
(c)	CNS Hizmet Sağlayıcıları
(ç)	ATCO lisansları
(d)	ATSEP Lisansları
3)	El kitabı inceleme ve onay işlemleri (CNS-KYS, ATCO&ATSEP Eğitim Müfredatı, ATSEP Bakım Formları)
4)	Emniyet Direktifi, Emniyet İkazı ve Emniyet Bilgisi

5)	Lisanslı personelin özel yetkileri (ATSEP ve ATCO Eğitimcileri ile İş başı eğitimcileri vb.)
6)	Fonksiyonel Sistemlere getirilen değişiklikler ve bildirim
7)	ATCO Görev ve Dinlenme Süreleri
8)	CNS Bakım ve Uçuş Kontrol zaman aralıkları
9)	CNS Hassas ve Kritik Sahaları
10)	İnsan faktörleri
11)	Değerlendirme testi
12)	İşbaşı eğitimi ve değerlendirmesi

(8) Güvenlik grubu denetçileri; temel eğitimde asgari olarak birinci fıkrada yer alan eğitimlere ilave olarak aşağıda yer alan tabloda belirtilen eğitimleri de almaları gereklidir.

Sıra No	Konu
1)	Temel Sivil Havacılık Güvenliği
2)	Güvenlik bilinci
3)	Havacılık güvenlik operasyonları
4)	Milli Sivil Havacılık Güvenlik Programı ve Ekleri
5)	Güvenlik yönetimi eğitimi
6)	Görev yetki sorumluluklar
7)	Ulusal ve uluslararası düzenlemeler ve uygulamaları

8)	Risk ve tehdit deęerlendirmeleri
9)	Güvenlik programları
10)	SeMS
11)	Kriz yönetimi
12)	Değerlendirme testi
13)	İşbaşı eğitimi ve değerlendirmesi

(9) Hava ulaşım grubu denetçileri; temel eğitimde asgari olarak birinci fıkrada yer alan eğitimlere ilave olarak aşağıda yer alan tabloda belirtilen eğitimleri de almaları gereklidir.

Sıra No	Konu
1)	Hava Ulaşım Daire Başkanlığı mevzuatı/AIP
2)	Uçuş Değerlendirme Eğitimi/Permi işlemleri
3)	Sigorta Yükümlülükleri Eğitimi
4)	Tehlikeli Maddeler Bilinci
5)	Yolcu Hakları
6)	İnsan faktörleri
7)	Değerlendirme testi
8)	İşbaşı eğitimi ve değerlendirmesi